

SFS 2004:829

Utkom från trycket
den 9 november 2004

Lag om ändring i lagen (1996:1030) om underhållsstöd;

utfärdad den 28 oktober 2004.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1996:1030) om underhållsstöd²

dels att 37 § samt rubriken närmast före 37 § skall upphöra att gälla,

dels att 1, 13–16, 18–23, 30, 31, 33–35 och 38 §§ skall ha följande lydelse.

1 §³ Underhållsstöd lämnas till barn enligt bestämmelserna i denna lag.

I socialförsäkringslagen (1999:799) finns bestämmelser om vem som omfattas av denna lag. Socialförsäkringslagen innehåller också bestämmelser om förmåner vid utlandsvistelse och om anmälan m.m.

13 §⁴ När underhållsstöd enligt 8 § första, andra eller fjärde stycket söktes skall Försäkringskassan omedelbart sända meddelande om ansökan till den bidragsskyldige, under förutsättning att hans eller hennes vistelseort är känd eller går att ta reda på. Meddelandet skall innehålla en uppmaning till den bidragsskyldige att yttra sig muntligen eller skriftligen inom en viss tid, om han eller hon har något att invända mot ansökan eller har något att anföra i fråga om återbetalningsskyldighet enligt 21 §. I meddelandet skall även en underrättelse lämnas om innehållet i 3, 4, 8–10 och 21–28 §§.

13 a §⁵ När underhållsstöd enligt 8 § tredje stycket söktes skall Försäkringskassan omedelbart sända meddelande om ansökan till den andra föräldern, under förutsättning att hans eller hennes vistelseort är känd eller går att ta reda på. Meddelandet skall innehålla en uppmaning till den andra föräldern att yttra sig muntligen eller skriftligen inom en viss tid, om han eller hon har något att anföra i fråga om ansökan. I meddelandet skall även en underrättelse lämnas om innehållet i 3, 4, 8–10 och 24–28 §§.

14 § När Försäkringskassan har meddelat beslut i ärendet, skall sökanden skriftligen underrättas om beslutet. Har stöd beviljats, skall underrättelse lämnas om innehållet i 18 och 20 §§.

¹ Prop. 2003/04:152, bet. 2004/05:SfU4, rskr. 2004/05:8.

² Senaste lydelse av 37 § 2004:478.

³ Senaste lydelse 1999:822.

⁴ Senaste lydelse 2000:1390.

⁵ Senaste lydelse 2000:1390.

Beslut om att bevilja underhållsstöd och att fastställa återbetalningsskyldighet skall delges den bidragsskyldige. Denne skall också underrättas om innehållet i 23, 29 och 30 §§ denna lag samt 7 kap. 2 a § föräldrabalken.

15 § Om det inte utan dröjsmål kan avgöras om någon har rätt till underhållsstöd men det finns sannolika skäl för att sådan rätt föreligger och underhållsstöd är av väsentlig betydelse för barnet, skall Försäkringskassan, för tiden till dess slutligt beslut kan fattas, besluta att stöd skall betalas ut med ett skäligt belopp.

Om det senare bestäms att underhållsstöd inte skall lämnas eller att stöd skall lämnas med ett lägre belopp än som har betalats ut enligt första stycket, är den som stödet har betalats ut till inte skyldig att betala tillbaka överskjutande belopp i andra fall än när

1. han eller hon genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet eller på annat sätt har förorsakat en felaktig utbetalning, eller

2. han eller hon i annat fall skäligen borde ha insett att utbetalningen var felaktig.

Även i fall som avses i andra stycket kan återbetalningsskyldighet efterges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

16 §⁶ Underhållsstöd skall betalas ut av Försäkringskassan månadsvis i förskott. Om det belopp som skall betalas ut för ett barn till en sökande en viss månad är lägre än 50 kronor, bortfaller beloppet. I övrigt avrundas belopp som slutar på öretal till närmast lägre krontal.

Om en bidragsskyldig förälder, innan han eller hon enligt 14 § har delgetts beslut om återbetalningsskyldighet, har betalat underhåll till barnet för en viss månad, skall motsvarande belopp dras av från underhållsstödet för den månaden.

Om det underhållsstöd som hänför sig till en viss månad inte har lyfts inom sex månader efter utgången av den månaden, är underhållsstödet förverkat.

18 § Den som underhållsstöd betalas ut till är skyldig att anmäla sådant förhållande som kan påverka rätten till och storleken av stödet. Anmälan skall göras till Försäkringskassan så snart den som stödet betalas ut till får veta att förhållandena har ändrats eller kommer att ändras.

19 § Försäkringskassan skall besluta om indragning eller nedsättning av underhållsstödet, om något förhållande har inträffat som föranleder att underhållsstöd inte skall lämnas eller skall lämnas med ett lägre belopp.

Om det finns sannolika skäl för att underhållsstöd skall dras in eller minskas, kan Försäkringskassan besluta att stödet inte skall betalas ut eller betalas ut med lägre belopp till dess slutligt beslut meddelats.

20 § Har underhållsstöd lämnats felaktigt eller med för högt belopp, skall Försäkringskassan besluta om återkrav av beloppet från den som det har be-

talats ut till. Om det finns särskilda skäl, får dock försäkringskassan efterge återkravet helt eller delvis.

Vid en senare utbetalning av underhållsstöd eller annan ersättning som skall betalas ut av Försäkringskassan till någon som skall betala tillbaka underhållsstöd enligt första stycket får Försäkringskassan hålla inne ett skäligt belopp i avräkning på vad som har lämnats för mycket.

21 §⁷ När underhållsstöd lämnas till ett barn och det finns en bidragsskyldig förälder, skall denne återbetala ett belopp till staten som helt eller delvis motsvarar underhållsstödet. Återbetalningsskyldigheten fastställs av Försäkringskassan i enlighet med 24–28 §§ samtidigt som eller snarast efter det att beslutet om underhållsstöd meddelas.

Beslut om återbetalningsskyldighet skall inte meddelas, om 8 § första stycket andra meningen eller 8 § andra eller tredje stycket tillämpas eller om underhållsskyldighet enligt föräldrabalken har fastställts i form av ett engångsbelopp. Om den bidragsskyldige är bosatt utomlands och en tillämpning av 31 § därför övervägs, behöver återbetalningsskyldighet inte fastställas.

Återbetalningsskyldighet får inte beslutas för tid under vilken Försäkringskassan har trätt in i barnets rätt till underhållsbidrag enligt 31 § och aldrig för längre tid tillbaka än tre år före den dag då meddelande enligt 13 § sändes till den bidragsskyldige.

22 § Har Försäkringskassan enligt 15 § beslutat om underhållsstöd för tid till dess slutligt beslut kan fattas, fastställs återbetalningsskyldighet för den bidragsskyldige för motsvarande tid.

Om underhållsstöd har lämnats till ett barn och det pågår ett mål om fastställande av faderskap till barnet, får den man som är instämd åläggas återbetalningsskyldighet, om det finns sannolika skäl för att han är far till barnet. Beslut om återbetalningsskyldighet får dock inte meddelas, om flera män är instämda i målet.

Bestäms den slutliga återbetalningsskyldigheten till ett lägre belopp än vad som för samma tid har betalats enligt första eller andra stycket, skall skillnaden betalas ut till den bidragsskyldige. Bestäms den slutliga återbetalningsskyldigheten till ett högre belopp, skall den bidragsskyldige betala in skillnaden till Försäkringskassan.

Har återbetalningsskyldighet fastställts slutligt för en man och frias han senare från faderskapet till barnet, har han rätt att få tillbaka vad han har betalat jämte ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) från varje betalningsdag.

23 §⁸ Belopp som skall återbetalas till staten enligt 21 eller 22 § skall erläggas till Försäkringskassan förskottsvis för kalendermånad. Underhåll som har betalats till barnet innan den bidragsskyldige delgavs beslutet om återbetalningsskyldighet får dock, i den mån det svarar mot underhållsstödet, avräknas från vad som skall erläggas till Försäkringskassan.

Om den bidragsskyldige har haft barnet hos sig under en sammanhängande tid av minst fem hela dygn eller under en kalendermånad haft barnet

⁷ Senaste lydelse 2000:1390.

⁸ Senaste lydelse 1998:324.

hos sig i minst sex hela dygn, får han eller hon vid fullgörande av sin återbetalningsskyldighet tillgodoräknas ett avdrag som Försäkringskassan bestämmer enligt vad som föreskrivs om underhållsbidrag i 7 kap. 4 § första stycket föräldrabalken. Avdrag medges endast om anmälan om vistelsen görs till Försäkringskassan inom tre månader från utgången av den kalendermånad då barnets vistelse hos den bidragsskyldige upphörde.

30 §⁹ Återbetalningsbelopp som fastställts enligt 24–28 §§ skall omprövas när ett nytt beslut om årlig taxering föreligger och när grunden för tillämplig procentsats enligt 24 § ändras.

Återbetalningsskyldighet för viss tid kan också, på ansökan av den bidragsskyldige eller på initiativ av Försäkringskassan, jämkas om det taxeringsbeslut som legat till grund för Försäkringskassans bedömning ändrats väsentligt. Bestäms återbetalningsskyldigheten till lägre belopp än vad den bidragsskyldige i enlighet med tidigare beslut betalat för samma tid, skall skillnaden och betald ränta som hänför sig till skillnadsbeloppet, om räntan uppgår till minst 100 kronor, betalas ut till den bidragsskyldige. Bestäms återbetalningsskyldigheten till högre belopp än vad den bidragsskyldige i enlighet med tidigare beslut betalat för samma tid, skall den bidragsskyldige betala in skillnaden till Försäkringskassan.

Beslut om återbetalningsskyldighet får upphävas helt eller delvis om den bidragsskyldige bosatt sig utomlands.

31 §¹⁰ Om den bidragsskyldige är bosatt utomlands och underhållsbidrag är fastställt, inträder Försäkringskassan i barnets rätt till underhållsbidrag till den del det svarar mot utbetalt underhållsstöd. Om underhållsbidrag inte är fastställt, kan Försäkringskassan förelägga boföräldern att vidta eller medverka till åtgärder för att få underhållsbidrag fastställt. Boföräldern skall till Försäkringskassan ge in en skriftlig handling om fastställt underhållsbidrag som kan ligga till grund för indrivning av bidraget, om Försäkringskassan begär det. Om barnet har fyllt 18 år skall vad som sägs om boföräldern i detta stycke i stället gälla barnet.

I fall som avses i första stycket tillämpas även 23, 29 och 32–35 §§. Vad som där sägs om återbetalningsskyldighet gäller då skyldighet att betala fastställt underhållsbidrag till Försäkringskassan. Betalning till Försäkringskassan skall dock ske allteftersom underhållsbidraget förfaller till betalning.

Försäkringskassan bör ge den som får föra barnets talan tillfälle att i samband med Försäkringskassans krav på betalning i enlighet med denna paragraf utkräva den del av obetalda underhållsbidrag som överstiger underhållsstödet.

33 § Ett beslut om anstånd gäller för högst ett år.

Det belopp som beslutet om anstånd avser skall betalas före återbetalning som avser senare tid. Den bidragsskyldige är, sedan anståndsbeslutet upphört, inte skyldig att på grund av anståndet någon månad betala mer till Försäkringskassan än det månadsbelopp som återbetalningsskyldigheten fastställs till eller skulle ha fastställts till, om 24–28 §§ hade tillämpats på den

⁹ Senaste lydelse 1999:396.

¹⁰ Senaste lydelse 2000:1390.

bidragsskyldiges inkomst. För överstigande belopp skall nytt beslut om anstånd meddelas.

34 § Försäkringskassan skall upphäva eller ändra ett beslut om anstånd, om sådana ändrade förhållanden har inträtt som medför att anstånd inte längre bör gälla eller bör gälla i mindre omfattning. Den som har beviljats anstånd är skyldig att göra anmälan om ändrade förhållanden till Försäkringskassan.

35 §¹¹ Försäkringskassan får på ansökan av den bidragsskyldige helt eller delvis efterge statens fordran avseende återbetalningsskyldighet och ränta, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till den bidragsskyldiges personliga eller ekonomiska förhållanden. Har faderskap till ett barn fastställts genom bekräftelse eller dom och har återbetalningsskyldighet beslutats enligt 21 § för tid före den dag då faderskapet fastställdes får Försäkringskassan på ansökan av den bidragsskyldige helt eller delvis efterge statens fordran för denna tid om det finns synnerliga skäl.

38 §¹² Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Bestämmelserna i 20 kap. 10–13 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring om omprövning och ändring av Försäkringskassans beslut samt överklagande av Försäkringskassans beslut tillämpas också i ärende enligt denna lag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

2. Beträffande omprövning eller överklagande av beslut som har meddelats av en allmän försäkringskassa tillämpas föreskrifterna i punkt 4 ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2004:781) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring. Vidare tillämpas föreskriften i punkt 5 samma ikraftträdande- och övergångsbestämmelser om avvisningsbeslut har meddelats av en allmän försäkringskassa.

På regeringens vägnar

BERIT ANDNOR

Björn Reuterstrand
(Socialdepartementet)

¹¹ Senaste lydelse 2002:312.

¹² Senaste lydelse 1998:104.

